

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Vuoden 1984 satovahingot muodostuivat paitsi kasvu- ja korjuukauden sateiden sekä niiden aiheuttamien tulvien myös syysviljojen huonon talvehtimisen vuoksi erittäin suuriksi. Vahingot ovat aiheutuneet erityisesti maan eteläisillä ja läntisillä alueilla keskisatojen alenemisesta ja sadon laadun heikkenemisestä. Maataloudelle aiheutuneiden satovahinkojen johdosta maataloudelle aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi

ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista. Lailla tehtäisiin mahdolliseksi myöntää kyseisten satovahinkojen johdosta taloudellisia vahinkoja kärsineille viljelijöille rahalaitosten varoista lainoja, joiden osalta valtio maksaa rahalaitoksille korkohyvitystä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan välittömästi sen jälkeen kun se on käsitelty eduskunnassa.

YLEISPERUSTELUT

Maatilahallituksen vuoden 1984 lopullisen saatoarviolaskelman mukaan viljasato muodostui noin 3 660 milj. kiloksi, mikä on keskimääräistä parempi sato. Etenkin rehuviljan sato muodostui hyväksi. Leipäviljan sato jäi hieman keskimääräistä heikommaksi. Vehnäsato on yhteensä noin 477 milj. kiloa jääden 72 milj. kiloa vuoden 1983 satoa pienemmäksi. Maatilahallituksen tietojen mukaan noin 65 milj. kiloa vehnästä meni rehuksi. Rukiin lopullinen satomäärä on noin 91 milj. kiloa, kun se vuonna 1983 oli 116 milj. kiloa. Näin ollen leipäviljasadoksi muodostuu noin 570 milj. kiloa, mikä jää noin 96 milj. kiloa vuoden 1983 leipäviljasatoa pienemmäksi. Rehuviljasato on noin 3 091 milj. kiloa ja se jäi noin 120 milj. kiloa edellisvuotista pienemmäksi. Peltoheinän kokonaissato 1 732 milj. kiloa muodostui 15 % edellistä vuotta alhaisemmaksi.

Kuluneen kasvukauden olosuhteet ovat viljelykasvien kehityksen kannalta kuitenkin eräillä alueilla olleet erittäin epäedulliset. Kasvu- ja korjuukauden aikana jatkuneet sateet ovat erityisesti maan eteläisillä ja läntisillä alueilla vaikeuttaneet sadonkorjuuta sekä aiheuttaneet määrällisten

tappioiden lisäksi huomattavaa laadun heikkenemistä.

Satovahinkolain mukaisia vahinkoarvioita tehtiin kaikkiaan noin 13 700 tilalle. Näiden tilojen kärsimät vahingot ovat lain perusteiden mukaan laskettuna yhteensä noin 285 milj. markkaa. Laskettu vahinko, josta 20 %:n omavastuuosuus on vähennetty, on 90,9 milj. markkaa.

Satovahinkolain mukaisia varoja on vuoden 1984 tulo- ja menoarvion perusteella käytettävissä noin 14 milj. markkaa. Lisäksi vuoden 1985 tulo- ja menoarvioon tultaneen varaamaan 33 milj. markkaa. Näin ollen määrärahoja satovahinkojen korvaamiseen olisi käytettävissä 47 milj. markkaa. Lisäksi hallitus on katsonut välttämättömäksi, että samoin kuin vuonna 1981 satovahinkojen johdosta taloudellisia menetyksiä kärsimään joutuneiden viljelijöiden asemaa helpotetaan siten, että lailla saatetaan mahdolliseksi rahalaitosten varoista sellaisten lainojen antaminen, joiden osalta valtio maksaa rahalaitoksille korkohyvitystä. Tämä järjestely on tarkoitus toteuttaa esitykseen sisältyvällä ehdotuksella laiksi vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista.

Lakiehdotus perustuu pääosaltaan vuoden 1981 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista annetussa laissa (1/82) omaksumiselle periaatteille. Lainan myöntämisen edellytyksenä olisi, että viljelmällä on todettu aiheutuneen satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitetuista syistä pelto- ja puutarhakasveille huomattava määrällinen tai laadullinen satovahinko. Lisäksi lainan myöntämisen edellytyksenä olisi, että lainan hakija on taloudelliselta asemaltaan ja olosuhteiltaan sellainen, että hänen tukemistaan korkotukilainaa antamalla on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Lainan takaisinmaksuaika olisi pääsääntöisesti enintään neljä vuotta. Laina-aikaa voitaisiin erällä laissa säädettyillä edellytyksillä pitentää enintään kahdella vuodella.

Kuten vuoden 1981 satovahinkojen johdosta annetussa korkotukilaissa ehdotetaan myös vuoden 1984 osalta puutarha- ja vihanneskasvien ottamista lain piiriin. Tämä on katsottu tarpeelliseksi, koska erälle puutarhakasveille aiheutuneet satovahingot ovat olleet kuluvana vuonna poikkeuksellisen suuret eivätkä ne kuulu satovahinkojen korvaamisesta annetun lain piiriin.

Lakiehdotuksen mukaan lainoja voitaisiin myöntää koko maassa. Korkohyvitysten maksamisesta valtiontaloudelle aiheutuva rasitus olisi vuoden 1985 osalta 14,4 milj. markkaa. Korkotukilainoista annettavien velkakirjojen leimaveropaudesta johtuen valtiolle jäisi kertymättä noin 3,8 milj. markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Säännöksen mukaan kysymyksessä olevaa korkotukilainaa voitaisiin antaa yksityiselle viljelijälle tai yksityisten viljelijöiden muodostamalle yhtymälle, jonka tarkoituksena on harjoittaa maataloudellista yhteistoimintaa. Korkotukilainoja myöntäisivät osuuspankki, säästöpankki, liikepankki, Postipankki tai Suomen Hypoteekkiyhdistys eli samat rahalaitokset kuin maatilainin mukaisia lainojakin.

2 §. Pykälän 1 momentin mukaan korkotukilainan myöntämisen edellytyksenä olisi, että viljelmällä on satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:ssä, sellaisena kuin se on 13 päivänä marraskuuta 1981 annetussa laissa (748/81), tarkoitettuista syistä pelto- tai puutarhakasveille aiheutunut huomattava määrällinen tai laadullinen satovahinko.

Kun satovahinkojen selvittäminen ei kaikissa tapauksissa voisi perustua satovahinkolain mukaisiin arvioihin, on pykälän 1 momentissa edellytetty, että vahingon toteaminen voisi tapahtua paitsi sanotun arvion myöskin muun luotettavan selvityksen perusteella. Tällöin voisivat tulla kysymykseen esimerkiksi maatalouden neuvontajärjestöjen toimihenkilöiden esittämä tai muu luotettava selvitys. Niin ikään olisi voitava ottaa huomioon viljeliikkeiden antamat laatu- tai analyysitodistukset, joista ilmenee viljelijän myytäväksi tarjoaman viljan laatu.

Pykälän 2 momentin mukaan korkotukilainan myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että lai-

nan hakija on taloudelliselta asemaltaan ja olosuhteiltaan sellainen, että hänen tukemistaan korkotukilainaa antamalla on pidettävä tarkoituksenmukaisena. Lainanhakijan voitaisiin tällöin katsoa olevan taloudelliselta asemaltaan sellainen, että hänen tukemistaan on pidettävä tarkoituksenmukaisena, jollei hänellä ilmeisesti ole tarvittavia käyttövaroja satovahingoista selviytymiseksi eikä hän voi hankkia satovahinkoa korvaavia tuloja metsä- tai maatalouspääomiaan haitallisesti vähentämättä. Hakijan olosuhteiden osalta eli harkittaessa lähinnä sitä, onko lainanhakija katsottava harrastelijaviljelijäksi, voitaisiin noudattaa maatilainin mukaisten lainojen myöntämisen perusteita.

3 §. Pykälän 1 momentin mukaan lainoja voitaisiin myöntää lain voimaantulon ja 31 päivän toukokuuta 1985 välisenä aikana yhteensä enintään 240 miljoonan markan määrään.

Pykälän 2 momentti sisältää säännökset lainan enimmäismäärästä vahinkoa kärsineen kasvin peltohehtaaria ja maatilaa kohti. Lainan suuruutta harkittaessa tulee tällöin ottaa huomioon, ettei lainan määrä peltohehtaaria kohti ole suurempi kuin peltohehtaaria kohti sattunut satovahinko. Vastaavasti maatilaa kohden myönnettävän lainan ylärajana on maatilaa kohdanneen satovahingon kokonaismäärä. Kun lisäksi tarkoituksena on, että korkotukilainoilla katettaisiin vain sellaisia satovahinkojen johdosta syntyneitä taloudellisia menetyksiä, jotka eivät tule korvatuksi tila-

kohtaisilla satovahinkojen johdosta myönnettävillä korvauksilla, tulisi nämä korvaukset, vaikka ne eivät sinänsä ole lainan myöntämisen esteenä, ottaa vähentävänä täysimääräisesti huomioon korkotukilainan suuruutta määrittäessä. Sen sijaan laatuvahtia ei tässä yhteydessä otettaisi huomioon, mutta satovahingon kokonaismäärää arvioitaessa ne tulisi erikseen määritellä.

4 §. Ehdotuksen mukaan rahalaitos saisi periä korkotukilainasta korkoa, joka saadaan, kun Suomen Pankin perimään peruskorkoon lisätään 1,25 prosenttiyksikköä.

Pykälän mukaan lainan saajalta perittävä vuotuinen korko olisi 5 prosenttia, mikä vastaa maatilalain mukaisten korkotukilainojen keskimääräistä korkoa ja lainan takaisinmaksuaika neljää vuotta. Lainan saajasta riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi rahalaitos voisi pientää korkotukilainan maksuaikaa enintään kahdella vuodella edellyttäen, että lainan saajan on esitetyn selvityksen perusteella katsottava taloudellisen asemansa puolesta olevan tällaisen helpotuksen tarpeessa.

5 §. Korkotukilainojen yleiset ehdot vahvistaisi maa- ja metsätalousministeriö. Korkohyvityksen suorittaisi maatilahallitus. Korkohyvityksen määrä vastaisi 4 §:n 1 momentin mukaisen koron ja lainan saajalta perittävän koron välistä erotusta. Korkohyvityksen määrä olisi tämän hetken korkotason mukaan 6,25 prosenttiyksikköä. Lisäksi rahalaitokselle suoritettaisiin lainoitustoiminnasta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi korkohyvityksenä 0,25 prosenttia lainojen määrästä.

6 §. Pykälä sisältää säännökset lainan hakemisesta rahalaitokselta ja hakuajasta sekä kunnan maatalouslautakunnan lausunnon hankkimisesta lainahakemuksista. Lisäksi pykälä sisältäisi sää-

nöksen siitä, että lainaa ei saisi myöntää enempää eikä pitemmällä takaisinmaksuajalla kuin maatalouslautakunta on puoltanut. Pykälän neljännessä momentissa on tarkoitus määrätä, ettei satovahinkolainan myöntämistä koskevaan maatalouslautakunnan lausuntoon sisältyvään ratkaisuun saa hakea valittamalla muutosta.

7 §. Jos käytettävissä olevat varat eivät riittäisi kaikkien tarpeelliseksi katsottujen lainojen myöntämiseen, olisi maatilahallituksen asiana määrätä, kuinka suuri prosentuaalinen osa kunkin kunnan kohdalla saadaan maatalouslautakunnan puoltamasta lainojen markkamääräisestä yhteismäärästä myöntää.

8 §. Pykälässä säädetään korkohyvityksen suorittamisen lakkaamisesta eräistä lainansaajan menettelystä johtuvista syistä, korkohyvityksen takaisin maksamisesta ja sakkokorosta.

9 §. Pykälään on otettu säännös siitä, että korkotukilainaa koskeva velkakirja on, kuten esim. maatilalain mukaisia lainojakin koskevat velkakirjat, vapaa saamistodistetta annettaessa ja kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta.

10 §. Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä.

11 §. Laki on tarkoitettu saatettavaksi voimaan välittömästi sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt. Toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen lainaustoiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan, voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuoden 1984 satovahinkojen johdosta myönnettävistä korkotukilainoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuoden 1984 satovahinkojen johdosta taloudellisia menetyksiä kärsimään joutuneelle yksityiselle viljelijälle tai yksityisten viljelijöiden muodostamalle yhtymälle, jonka tarkoituksena on harjoittaa maataloudellista yhteistoimintaa, voidaan antaa rahalaitosten varoista sellaisia lainoja, joiden osalta valtio maksaa rahalaitoksille korkohyvitystä, sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Näitä lainoja sanotaan jäljempänä korkotukilainoiksi.

Lainan myöntää osuuspankki, säästöpankki, liikepankki, Postipankki tai Suomen Hypoteekkiyhdistys, joita tässä laissa sanotaan rahalaitoksiksi.

2 §

Korkotukilainan myöntämisen edellytyksenä on, että viljelmällä on satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitetuista syistä pelto- ja puutarhakasveille aiheutunut huomattava määrällinen tai laadullinen vahinko, joka on selvitetty sanotussa laissa tarkoitettulla arviolla tai muulla luotettavalla tavalla.

Korkotukilainan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että lainan hakija on taloudelliselta asemaltaan ja olosuhteiltaan sellainen, että hänen tukemistaan korkotukilainaa antamalla on pidettävä tarkoituksenmukaisena.

3 §

Korkotukilainoja voidaan myöntää lain voimaantulon ja 31 päivän toukokuuta 1985 välisenä aikana yhteensä enintään 240 miljoonan markan määrään.

Lainaa myönnetään maatalon vahinkoa kärsineen sokerijuurikas-, juurikasvi- ja perunaviljelysalan osalta enintään 4 000 markkaa, vilja-, herne-, apilansiemen-, öljykasvi- ja heinäviljelysalan osalta enintään 3 000 markkaa sekä puutarha- ja vihanneskasviviljelysalan osalta enintään 7 000 markkaa peltohehtaaria kohti, viljelysalat täysin puolin hehtaarein huomioon ottaen. Lainaa ei kuitenkaan saa myöntää aiheutunutta tai arvioitua satovahinkoa eikä 100 000 markkaa enempää maatilaa kohti. Aviopuolisoiden ja hei-

dän alaikäisten lastensa hallitsemat tilat katsotaan tällöin yhdeksi maatilaksi. Maatalon peltolaan lasketaan myös vuokralla viljelty peltola.

4 §

Rahalaitos saa periä korkotukilainasta korkoa, joka saadaan, kun Suomen Pankin perimään peruskorkoon lisätään 1,25 prosenttiyksikköä.

Korkotukilainan saajalta lainasta perittävä vuotuinen korko on 5,0 prosenttia.

Korkotukilainan takaisinmaksuaika on enintään neljä vuotta. Lainan lyhennykset ja korot on suoritettava kaksi kertaa vuodessa, huhtikuun ja lokakuun jälkimmäisen puoliskon aikana.

Lainan saajasta riippumattomista syistä aiheutuneiden vaikeuksien lieventämiseksi rahalaitos voi pitentää korkotukilainan takaisinmaksuaikaa enintään kahdella vuodella edellyttäen, että lainan saajan on esitetyn selvityksen perusteella katsottava taloudellisen asemansa puolesta olevan tällaisen helpotuksen tarpeessa. Laina on tällöin maksettava takaisin jäljellä olevan pääoman ja takaisinmaksuajan mukaan määrätyn yhtä suurin lyhennysmaksuin. Takaisinmaksuaikaa voidaan pitentää myös siten, että yhden tai useamman lyhennysmaksun suorittamista lykätään. Rahalaitoksen tulee antaa takaisinmaksuajan pitentämistä tarkoittava hakemus ennen asian ratkaisemista maatilahallituksen tehtävään määräämän henkilön tarkastettavaksi.

5 §

Korkotukilainojen yleiset ehdot vahvistaa maa- ja metsätalousministeriö.

Korkohyvityksen suorittaa maatilahallitus. Korkohyvityksen määrä vastaa 4 §:n 1 momentin mukaisen koron ja lainan saajalta perittävän koron välistä erotusta. Lainoitustoiminnasta aiheutuvien lisäkustannusten korvaamiseksi suoritetaan rahalaitokselle lisäksi korkohyvityksenä 0,25 prosenttia lainojen määrästä.

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha tässä laissa tarkoitettujen korkohyvitysten suorittamista varten.

6 §

Lainahakemus on jätettävä rahalaitokselle viimeistään helmikuun 28 päivänä 1985. Myöhästyneen hakemuksen perusteella ei lainaa saa myöntää.

Hakemusajan päätyttyä rahalaitosten tulee toimittaa lainahakemukset asianomaisen kunnan maatalouslautakunnalle, jonka tulee kunkin hakemuksen osalta antaa lausuntonsa siitä, ovatko 2 §:ssä tarkoitetut edellytykset lainan myöntämiseen olemassa, sekä ilmoitettava puolletun lainan määrä ja puollettu takaisinmaksuaika. Maatalouslautakunnan on palautettava lainahakemukset lausuntoineen rahalaitokselle.

Korkotukilainaa ei saa myöntää enempää eikä pitemmällä takaisinmaksuajalla kuin maatalouslautakunta on puoltanut.

Satovahinkolainan myöntämistä koskevaan maatalouslautakunnan lausuntoon sisältyvään ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

7 §

Jos käytettävissä olevat varat eivät riitä kaikkien tarpeelliseksi katsottujen lainojen myöntämiseen, maatilahallituksen tulee määrätä, kuinka suuri prosentuaalinen osa kunkin kunnan kohdalla saadaan maatalouslautakunnan puoltamasta lainojen markkamääräisestä yhteismäärästä myöntää.

8 §

Jos lainan saaja on lainaa hakiessaan antanut olennaisessa kohdassa erheellisen tiedon tahi sa-

lannut lainan myöntämiseen olennaisesti vaikuttavia seikkoja, ei tällaisen lainan osalta sen jälkeen, kun lainan saajan sanotunlainen menettely on todettu, suoriteta 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua korkohyvitystä. Lainan saajan on tällöin suoritettava valtiolle se korkohyvytyys, jonka valtio on lainasta maksanut, sekä lisäksi kaksi prosenttia vuotuista sakkokorkoa lainan määrälle sen nostamispäivästä alkaen.

Rahalaitos on velvollinen antamaan asianomaiselle valtion viranomaiselle tietoja, jotka ovat tarpeen sen toteamiseksi, onko lainahtoja noudatettu.

9 §

Tämän lain mukaan myönnettyjä korkotukilainoja koskevat velkakirjat ovat vapaat saamistodistetta annettaessa ja kiinnitystä haettaessa suoritettavasta leimaverosta. Leimaverovapaus ei kuitenkaan koske haltijavelkakirjaa.

10 §

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

11 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun lainaustoiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo Yläjärvi*

